

IN MEMORIAM

HET KONINKLIJK NEDERLANDS- INDISCH LEGER

1. Wording.

Tot 1830 is de Indische strijdmacht te beschouwen als een onderdeel van het Nederlandse Leger, aangevuld met in Indië aangeworven personeel. De ontwikkeling tot een zelfstandig leger voltrok zich in de periode 1820—1830. De scheiding tussen het Nederlands en Nederlands-Indisch Leger werd echter eerst een voldongen feit, toen de eerste formatie vastgesteld bij Besluit van de Gouverneur-Generaal, Graaf van den Bosch, van 4 December 1830 Nr 1 werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 10 Maart 1832 Nr 93 en 94.

De formatie 1830, welke was gebaseerd op een reorganisatie van de strijdkrachten in Indië na afloop van de Java oorlog (1825—1830) telde:

- 603 Europese officieren;
- 37 Inheemse officieren;
- 12905 Onderofficieren en minderen, waarvan
- 5699 Europeanen en
- 7206 Inheemsen.

Door inschakeling van schutterijen, pradjoerits en het Korps van Sentot kon een oorlogsterkte worden bereikt van 640 officieren en 21486 minderen. Het ligt niet in de bedoeling om de vele hierop gevolgde formaties aan een beschouwing te onderwerpen, wij zullen ons tot een korte opsomming beperken.

Ter uitvoering van de door de Gouverneur-Generaal van den Bosch voorgestane verdedigingsplannen kwam de formatie 1840 tot stand. Het door de Generaal-Majoor Baron van Gagern ingediende verslag inzake de samenstelling van het Indisch Leger, in verband met het aangenomen verdedigingsstelsel heeft geleid tot de formatie 1854, welke formatie door verschillende omstandigheden nimmer geheel ten uitvoer is gelegd.

In 1882 kwam een nieuwe formatie tot stand. In het desbetreffende besluit werd o.m. vastgelegd, dat de dislocatie der onderdelen zou worden vastgesteld door de Gouverneur-Generaal, die tevens de bevoegdheid kreeg, de formatie onder nadere Koninklijke goedkeuring in te krimpen en voor hoogstens twee jaar tijdelijk uit te breiden, terwijl deze tijdelijke uitbreidingen telkens voor ten hoogste één jaar konden worden verlengd.

De volgende formatie is die van 1915.

In de tussenliggende periode valt nog de oprichting in 1907 van de gemengde Brigade te vermelden.

De Brigade zou in oorlogstijd bestaan uit:

- 4 bataljons Infanterie,
- ½ eskadron Cavalerie,
- 1 afdeling Artillerie,
- 2 secties Genietroepen.

Hierbij kwam later nog 1 mitrailleur compagnie.

In verband met het vastleggen in 1917 van de bepalingen waarbij de dienstplicht voor Europeanen werd geregeld, mede met het oog op het invoeren van het Divisie en Regimentsverband kwam in 1922 een nieuwe formatie tot stand. De formatie 1922 werd in verband met de geboden bezuiniging van landsuitgaven vervangen door de formatie van 1925. De totale sterkte van het leger werd bij de formatie teruggebracht tot 1274 officieren; 31988 onderofficieren en minderen.

Ultimo 1929 was de toestand voor wat betreft de werkelijke sterkte als volgt:

Totale legersterkte:

1136 officieren;
143 onderluitnants;
6743 Eur. onderoff. en minderen;
30296 Niet Eur. onderoff. en minderen.

Sterkte infanterie: Java:

323 officieren;
56 onderluitnants;
3683 onderoff. en minderen.
15926 Niet Eur. onderofficieren en minderen.

Buitengewesten:

237 officieren;
27 onderluitnants;
763 Eur. onderofficieren en minderen;
11125 Niet Eur. onderofficieren en minderen.

Een landaardsgewijze verdeling der niet Europese militairen toont het volgende beeld:

Ambonnezen en Menadonezen:	8731
Javanen	14050
Soendanezen	1199
Madoerezen	126
Boeginezen	99
Atjehers	78
Maleiers	272
Timorezen	1358

Tenslotte moge ter illustratie van de groei van het K.N.I.L. in de periode 1830—1930 de volgende cijfers, aangevende de totale sterkte. dienen:

1830:	13545	1925:	33266
1840:	19994	1926:	32500
1854:	27815	1927:	36500
1871:	28096	1929:	38318
1880:	31981	1930:	36922
1882:	29817		
1915:	35884		
1922:	36577		

Het geleidelijk opvoeren van de sterkte van het K.N.I.L. vindt zijn oorzaak in het feit, dat een goede gezagsuitoefening in de Buitengewesten diende te worden gewaarborgd. Al naar mate de pacificatie van die

gewesten voortschreed, zien we dan ook de sterkte van de buiten Java gelegerde troepen afnemen. Het totale sterktecijfer onderging echter hierdoor een wijziging, aangezien in de loop van de XXe eeuw zich meer en meer de noodzaak deed gevoelen om ook op het eventueel bestrijden van de buitenlandse vijand bedacht te zijn.

Alvorens tot het beschrijven van laatstgenoemde taak van het K.N.I.L. over te gaan, moge hieronder een kort overzicht volgen van de krijgsverrichtingen in de XIXe eeuw.

2. Algemeen overzicht van de Krijgsverrichtingen gedurende de XIXe eeuw.

Gedurende deze eeuw moesten door de Indische Krijgsmacht verschillende onlusten, ongeregeldheden en opstanden worden bedwongen en noodzakelijke oorlogen worden gevoerd, waardoor het nodig was expeditiën uit te zenden van grote of kleine sterkte, bestaande uit land- dan wel zeemacht, dan wel uit beide. In deze woelige periode ging practisch geen jaar voorbij zonder dat onze troepen in het een of nader deel van dit enorme eilandenrijk moesten optreden, ja dikwijls in verschillende gebieden tegelijk.

Het zou te ver voeren om al deze operaties te vermelden, met een greep hieruit moge worden volstaan.

Sumatra's Westkust 1821—1845

De vijand tegen wie de troepen in deze oorlog hadden te strijden bestond aanvankelijk uit een Mohammedaanse sectie (Padri geestdrijvers). Langzamerhand kwam echter nagenoeg de gehele Maleise bevolking in het Menangkabouwse, welke 800.000 zielen telde en die wij, gebonden als onze troepen waren door de oorlog in Midden Java (1825—1830) niet voldoende konden beschermen, onder de invloed en de macht van die Padri Secte, zodat op den duur vrijwel de gehele bevolking zich tegen ons keerde.

Een der mooiste successen door onze troepen in de Padri Oorlog behaald was de verovering van Brondjol, een geweldig versterkte kamp met een front van 450 m bamboe doerwal, aangeleund tegen een steile heuvel. Dat het ons niet gemakkelijk werd gemaakt en dat wij met een taaie en moedige tegenstander te doen hadden, blijkt wel uit het feit, dat de belegering 27 maanden duurde, een enig feit in de Indische krijgsgeschiedenis. Eerst op 16 Augustus 1834 viel door het kranig optreden van onze bataljons het onneembaar geachte Brondjol in onze handen. Het duurde echter nog tot 1845 alvorens onze troepen de invloed der Padris hadden gebroken.

Boni 1859 en 1860.

Reeds geruime tijd had er wrijving bestaan met het vorstendom Boni op Z. Celebes, daar de vorst zich niet bekommerde om het met ons gesloten Banggaaisch tractaat en de sedert 1857 regerende vorstin in haar minachting voor het Nederlands gezag zo ver ging, dat zij gelastte de Nederlandse vlag door hare prauwen omgekeerd te laten voeren. Toen de vertogen tot niets leidden, besloot de regering de vorstin door het zenden van een expeditie tot andere gedachten te brengen.

De expeditie troepen hadden echter te kampen met cholera.

Deze vreselijke ziekte hield zodanig huis, dat het grootste gedeelte van de troepen, waarvan $\frac{1}{4}$ overleed en de helft ziek was, naar Java terug moest worden gevoerd.

Op 19 November 1859 werd een tweede expeditie uitgezonden. Het optreden van onze troepen onder bevel van de Legercommandant Luitenant-Generaal J. van Swieten, een man van grote ervaring en bijzondere bekwaamheid leidde snel tot succes. Op 20 Januari 1860 werden de Rijks-sierraden ten teken van overgave ingeleverd. De toestanden verbeterden daarop snel, een tijdperk van vrede trad in.

Bali.

De expeditie naar Bali bracht het leger in bloedig contact met de best georganiseerde, best gedisciplineerde en naast de Atjeher, dapperste inheemse vijand, die het ooit te bestrijden heeft gehad, hetgeen uit het volgende moge blijken. Bij gelegenheid der 2e expeditie zien wij hoe de Balinese bezetting een versterking verlaat niet om op de vlucht te slaan, maar om voor de helft een nevenliggende redoute te hulp te snellen en voor de andere helft een omtrekking te verrichten en onze reserves verwoed aan te vallen. Na uren lange strijd weet de Baliër een door ons veroverd bedehuis met de lans te hernemen en door herhaalde uitvallen onze troepen tot terugtrekken te noodzaken.

Het feit, dat in vier jaren tijd drie expedities nodig waren bewijst wel, hoeveel het dappere Balinese volk ons te doen heeft gegeven. Het leeuwenaandeel in de krijgsverrichtingen viel ten deel aan het IIIe en Ve en VIIe Bataljon Infanterie, welke troepen op 15 April 1849 werden ingezet om het stevig versterkte Djagaraga te veroveren.

Na splitsing in twee colonnes werd de colonne bestaande uit het VIIe Bataljon onder commando van Overste Le Bron de Vexela, waarbij de Chef van de Staf, de overste de Braauw opgedragen te verkennen of een omtrekking der Djagaraga-stelling mogelijk zou zijn. Het gelukte aan het VIIe Bataljon in de rug van de stelling op te rukken. Eenmaal zo ver zijnde, meende de Commandant dat het niet raadzaam zou zijn om met zijn troepen, die tijdens de opmars zoveel moeilijkheden hadden overwonnen, terug te keren. Tot de aanval werd overgegaan en inderdaad gelukte het aan het dappere VIIe Bataljon, met ongelooflijke inspanning en moeite ten koste van 8 doden en 42 gewonden in de stelling door te dringen. Door het schitterend optreden van het VIIe Bataljon kwam weldra de gehele linie van versterkingen in ons bezit, zij het met een verlies van 33 doden en 148 gewonden.

De dapperheid van het gehele VIIe Bataljon werd beloond door de decoratie van het vaandel met de Militaire Willemsorde (Kon. Besluit van 11 Dec. 1849 Nr 44) voor de moed en de volharding gedurende de 3e Bali-expeditie bij de omtrekking ter verovering van de stellingen bij Djagaraga.

Borneo.

In 1854 zien wij het VIIe Bataljon onder commando van Majoor de Brabant deelnemen aan de oorlog op Borneo's Westkust (1850—1855).

Hier was het te verrichten werk van andere aard, dan tot nu toe meestal het geval was geweest. Nu ging de strijd tegen de Chinezen, die zich sedert een eeuw in steeds uitgebreider en machtiger volksplantin-

gen op Borneo's Westkust in het Sultanaat Sambas hadden neergezet. Deze volksplantingen streden wel vaak tegen elkaar, doch nu tezamen tegen het Nederlandse gezag. Dit gezag was dan ook tot een sinecure geworden, geheel overheerst door Chinese verbonden, waaronder het bekende Drievingeren-verbond. Tegen deze, de inheemse bevolking terroriserende en zich van wet en gebod vrij wanende Chinezen moest worden opgetreden. Zowel wegens de door de vijand gevolgde tactiek (aanvallen in open veld, het aanhoudend verontrusten van onze troepen) als door de belangrijke resultaten door de onzen met een geringe troepenmacht eindelijk verkregen, is deze oorlog bijzonder merkwaardig.

In het bedwingen van onlusten in Sintang van 1857—1867 neemt het VIe Bataljon een werkzaam deel, terwijl het IXe Bataljon met succes ageerde in het geheel woeste, met zwaar bos bedekte, dikwijls moerassige terrein van de Z. en O. Afdeling van Borneo, waar wij van 1859—'63 in oorlog gewikkeld waren met Bandjermasin.

Volharding, moed en hoog moreel leidden tenslotte tot de verovering van het Bandjermasinse Sultanaat.

Flores 1890.

De aanleiding tot deze expeditie in een terrein, waar nog nimmer een Indisch soldaat een voet had gezet, bestond in een onderzoek naar tin door een ingenieur van het mijnwezen, op last der regering ondernomen. De onderzoekers met hun 40 volgelingen werden 15 December 1889, bij de afmars naar het binnenland verraderlijk overvallen. De regering kon dit niet ongestraft laten. 26 September 1890 verschenen drie compagnieën van het Ve Bataljon op de Noordkust van Flores. Reeds 2 December d.a.v. was het gezag verzekerd en konden troepen naar Soerabaja terugkeren.

Lombok 1894.

De toestanden op Lombok, samenhangend met de overheersing van dit eiland door de Baliërs, gedoogden niet langer, dat de regering lijdelijk bleef toezien.

Reeds in 1891 hadden de Sasaks, de eigenlijke bevolking van het eiland, de hulp van de regering tegen de Baliërs ingeroepen. Eerst in 1894 werd tot gewelddadig ingrijpen besloten. Een expeditie bestaande onder meer uit het Ve, VIIe en IXe Bataljon onder Commando van de Generaal-Majoor J. A. Vetter, werd naar Lombok gezonden. Op 6 Juli 1894, 6.50 voormiddag zette het 1e echelon te Ampenan voet aan wal. Tot grote verwondering werd bij de landing geen weerstand onderhouden en ook bij verkenningen naar het binnenland werd geen vijand waargenomen.

De expeditie-commandant besloot tot legering van zijn troepen te Mataram en Tjakra Negara, de residentie der vorsten, over te gaan. Ook daar bleef alles rustig, tot dat op 25 Augustus te 11.15 namiddag de bom barstte. Op dat ogenblik viel er een schot, dat een onderofficier dodelijk trof. Bijna gelijktijdig dreunden van alle kanten de doffe slagen van de tong-tong en verhief zich achter de muren en in de Poeri (vorstenverblijf) een hels geschreeuw, dat als een storm opsteeg. Het was een ongelijke strijd, waarbij de aanvaller, goed beschut achter hoge muren, ongezien en ongenaakbaar op onze troepen vuurde. In weerwil van dit

alles waren de beide Generaals Vetter en van Ham besloten voorlopig stand te houden, teneinde de colonnes, die zich ver in het binnenland bevonden en bij hun terugkeer waarschijnlijk over Tjakra Negara zouden gaan, niet zonder steun te laten. Doch zonder aanvoer van leeftocht of munitie werd het een onmogelijkheid om zelfs met de grootste dapperheid zich langer te handhaven, waarom besloten werd de laatste patronen te sparen om op Mataram en naar de kust te kunnen terugtrekken. Het was op deze terugtocht dat Generaal van Ham sneuvelde. Van de 53 man sterke Sectie, waarmede Generaal v. Ham van Tjakra Negara vertrok bereikten slechts acht man Mataram, droeve overblijfselen van een dappere schare. We hadden een gevoelige klap gekregen, 25 % der officieren en 16 % der minderen waren gesneuveld of gewond, terwijl 14 minderen werden vermist.

Het spreekt van zelf, dat in deze nederlaag niet kon worden berust. Na aankomst van versterking — het IIe Bataljon Infanterie — werd op 29 September 1894 het krachtig verdedigde Mataram genomen, ten koste van 17 gesneuvelden en 62 gewonden onzerzijds. Eerst nadat het Ve en XI^{ve} Bataljon op Lombok waren aangekomen, kon op 19 November 1894 Tjakra Negara stormenderhand worden veroverd, ten koste van 48 gesneuvelden en 107 gewonden, maar het doel werd bereikt, onze nederlaag van 25/26 Augustus was gewroken.

Atjeh.

Van alle oorlogen, die wij in Indië hebben gevoerd is het de Atjeh-oorlog welke het meest tot ons spreekt door de troepenmacht, welke hij vereiste, de mensenlevens en de schatten, welke hij verslond en de inspanning, welke hij vergde van ons leger. Geen benden van Dipo Negoro (Java oorlog), geen dweepzieke Padri's, geen scharen Balinezen en ruitertroepen der Bonieren, ontwikkelden ooit zoveel stoutmoedigheid en doodsverachting in het gevecht, zoveel dapperheid bij de aanval, zoveel vertrouwen op eigen kracht, zoveel taaiheid in tegenspoed, als de vrijheidslievende, fanatieke, voor de guerillakrijg als geschapen Atjeh.

Het is uiteraard niet mogelijk om in dit korte overzicht een nauwkeurige beschrijving van de in Atjeh gevoerde strijd te geven, met enkele grepen dient te worden volstaan.

Bij de krijgsverrichtingen in dit gebied heeft zich voornamelijk het IIIe Bataljon veel roem verworven. Zowel deel uitmakende van de 1e Atjeh-expeditie, April 1873, waarbij het een voornaam aandeel had bij de bestorming van de Kraton en Missigit, als bij de 2e Atjeh-expeditie, waar het wederom bij de bestorming en inname van de Kraton de spits afbeet en waarbij van de 1e compagnie van het IIIe Bataljon in een half uur tijd de helft harer manschappen waren gesneuveld.

De prestaties van dit bataljon, dat zich de naam van het „leeuwenbataljon” verwierf, werden erkend door het begiftigen van het vaandel met de Militaire Willemsorde (Koninklijk Besluit van 24 Maart 1877 Nr 1). Er is bijna geen deel van Atjeh waar het IIe Bataljon in zijn lange Atjeh-tijd niet optrad.

Schitterend werk werd verricht tijdens de expeditie naar Semalanga in 1880, waarbij dit bataljon wederom een leeuwenaandeel nam in de bestorming van de zwaar versterkte bentengs bij Batoe Ilië, waar onze verliezen 19 doden en 59 gewonden bedroegen. Het heeft zeker niet aan

Generaal J. B. van Heutsz

het dappere gedrag van dit bataljon gelegen, dat de Generaal van der Heyden hier het hoofd stootte.

Nog eenmaal zou het IIIe Bataljon en wel op 3 Februari 1901, worden geroepen om deel te nemen aan de bestorming van het tot nu toe onneembaar geachte Batoe Ilië. Ten koste van 5 doden en 27 gewonden werd de benteng genomen. Het verzet was door de val van Batoe Ilië voor goed in Samalanga gebroken. Een buitengewoon zware tijd brak voor het leger aan toen 29 Maart 1896 Toekoe Oemar afvallig was geworden, nadat hij door ons was voorzien van wapenen, munitie en geld. Naast het IIIe, hadden het Ve, VIe, VIIe en IXe Bataljon een werkzaam aandeel in de strijd, welke volgde en zoveel verliezen, ontberingen en ellende medebracht.

Naarmate de pacificatie van Atjeh voortschreed keerden de veldbataljons naar Java terug, het duurde echter tot 1919 voordat het IIIe Bataljon in zijn geheel was teruggekeerd. Bij de beschrijving van de strijd in Atjeh mag het op 2 April 1890 opgerichte Korps Maréchaussée niet onvermeld blijven. Dit keurkorps heeft bij de pacificatie van Atjeh schitterend werk verricht. Dat dit werk is gewaardeerd blijkt afdoende uit de Koninklijke onderscheiding, welke het korps gewerd ter gelegenheid van zijn 40-jarig bestaan.

Generaal G. C. E. van Daalen

Djambi.

De actie welke in 1901 in Djambi ter beteugeling der aldaar uitgebroken opstanden, werd ingezet werd onder zeer moeilijke omstandigheden gevoerd. Bandjirs deden de rivieren in de regentijd soms over duizenden meters buiten de oevers treden, grote moerassen, met dicht dooreengestregelde rottanmassa's bedekt, kwamen veelvuldig voor. Bij al de ellende kwamen nog de vele gevallen van cholera, beri-beri en malaria.

Het IIe Bataljon, dat voor de strijd in Djambi was ingezet, telde al spoedig zijn derde commandant en verwisselde ongeveer alle officieren en minderen, waaruit het bij de aanvang van de krijgsv verrichtingen was samengesteld. Eerst in 1905 slaagde dat bataljon er in om het hardnekkig verzet te breken.

Celebes.

Aan de expeditie naar Zuid-Celebes, Juli 1905, werd o.m. deelgenomen door het VIe, een deel van het VIIIe en het IXe Bataljon.

Het is niet doenlijk de krijgsv verrichtingen van deze bataljons in het kort weer te geven, beperking is geboden, daarom zal alleen de bekende verovering der Bonto-Batoe-stelling op 15 Mei 1905 worden ver-

Generaal H. N. A. Swart

meld. Dat dit een bijzondere prestatie is geweest, moge blijken uit hetgeen het verkenningsrapport van deze versterking zegt.

„De versterking is een weinig begroeide rots, aan de voet geheel kaal. De rots is hoog en aan drie zijden zeer steil; aan de 4e (Oost)-zijde een gedeelte minder steil met een langwerpige plateau, door zware borstweringen omgeven; daarboven een smal uitlopende, zwaar begroeid ravijn dat tot aan de voet van de rots loopt.

De steile zuidkant is vol holen en spleten, met stenen borstweringen gesloten, étagegewijze aangelegd. De onderste borstweringen, ook die aan de oostzijde zijn zeer hoog boven de voet van de rots gelegen. Boven op de rots liggen twee plateau's op enige afstand onder elkaar en van zware borstweringen voorzien. Door holen in de rots moet gemeenschap tussen de verschillende delen der versterking bestaan. Rondom de rots liggen geheel open terrein en ravijnen.

De versterking is alleen aan de Oostzijde aan te vallen.”

Hulde aan de mannen van het VIe Bataljon Infanterie, die met inspanning van hun uiterste krachten deze versterking namen. Dat het er heet is toegegaan blijkt wel uit het aantal doden en gewonden, onzerzijds 36, terwijl de vijand 37 doden, 4 gewonden en 8 gevangenen in onze handen liet.

Generaal G. J. Berenschot

Beschouwing.

Door de jarenlange onophoudelijke plichtsvervulling van het Leger werd de pacificatie van Nederlands-Indië een feit en kon de rustige gestadige ontwikkeling van deze gewesten op velerlei gebied ter hand worden genomen .

In de hiervoren beschreven periode mocht het Indisch Leger vele blijken van Koninklijke waardering ontvangen, een lange rij helden werd gedecoreerd met de Militaire Willemsorde, ingesteld door Z.M. Koning Willem I bij de wet van 30 April 1815, talrijke Eresabels en Eervolle Vermeldingen werden uitgereikt, het Ridderkruis der M.W.O. werd gehecht aan het vaandel van drie onzer dapperste korpsen: het IIIe en het VIIe Bataljon Infanterie en het Korps Maréchaussee, terwijl ten slotte aan een lang gevoelde behoefte werd voldaan door de schenking van het praedicaat Koninklijk aan ons leger.

Door mannen als de Generaals van Heutsz, v. Daalen en Swart werd het schijngezag, dat in vele streken en onder vele volksstammen bestond, vervangen door een werkelijk krachtig rechtstreeks bewind.

Door deze krijgslieden, die ook als staatsman uitblonken, werd vrede en rust gebracht waar tevoren onrust, willekeur en verzet heerste en werd zodoende een vreedzame toestand ingeluid, welke tevoren nimmer was gekend.

Generaal S. H. Spoor

Het Koninklijk Nederlands-Indische leger in de periode na 1930 tot Mei 1940.

Alvorens tot de beschrijving van deze periode over te gaan dient te worden vermeld, dat volgens de „Defensiegrondslagen 1927” het doel van de weermacht in Nederlands Indië als volgt werd aangegeven:

- a. handhaving van het Nederlands gezag in de Archipel tegen onrust of verzet binnen de grenzen, verzekering van rust en orde;
- b. vervulling van de militaire plicht als lid van de volkengemeenschap tegenover andere volken.

De taak, bedoeld sub a, moet in hoofdzaak door het leger worden vervuld, dat daartoe berekend en uitgerust moet zijn. De taak, omschreven sub b, beperkt zich tot handhaving van een strikte neutraliteit in conflicten tussen andere mogendheden.

Bij de vaststelling van de organisatie van de weermacht werd er van uitgegaan, dat de neutraliteit-handhaving op Java wordt vervuld door het leger met steun van de vloot; in de gewesten buiten Java door de Vloot, die daarbij op bijzondere kwetsbare punten door het leger wordt gesteund.

De sterkte van het leger aan infanterie, daaronder begrepen de Europese militie, wordt bepaald door hetgeen nodig is voor het vervullen van voren omschreven taken. Voor zover de infanterie op Java is gele-

gerd, wordt zij georganiseerd, bewapend en uitgerust, alsmede versterkt met hulpwapens en diensten voor de neutraliteitshandhaving (met steun van de vloot) op Java en wel in het bijzonder voor:

- a. de verdediging van Soerabaja te land tegen landingsdivisies van kruisereskaders, die in de Archipel kunnen worden verwacht;
- b. de bescherming van de haven van Tandjong Priok tegen een actie van enkele schepen, die zich meester zouden willen maken van die haven voor eigen gebruik.

Als bijzonder kwetsbare punten in de gewesten buiten Java, worden beschouwd de plaatsen van opslag en verwerking van zware stookolie: Tarakan en Balikpapan. Te hunner bescherming zal met gebruikmaking van de in die plaatsen aanwezige personen, die ingedeeld zijn bij de Europese militie, een troepenmacht van voldoende sterkte ernstig verzet moeten waarborgen tegen gewelddadige pogingen, met beperkte middelen ondernomen, om zich van die voorraden meester te maken, en indien de overmacht daartoe dwingt; de tijdige vernietiging van de voorraden moeten verzekeren.

Indien Nederlands Indië ondanks het ernstig pogen om buiten de oorlog te blijven, daarin toch betrokken wordt, zal de aanwezige weer-macht met de voorhanden middelen zich zo goed mogelijk tegen elke bezetting van ons gebied verzetten, in afwachting van de steun die ons mocht worden verleend.

De taak van het leger was nu vastgelegd en de organisatie nodig om aan die taak te voldoen kon worden opgezet.

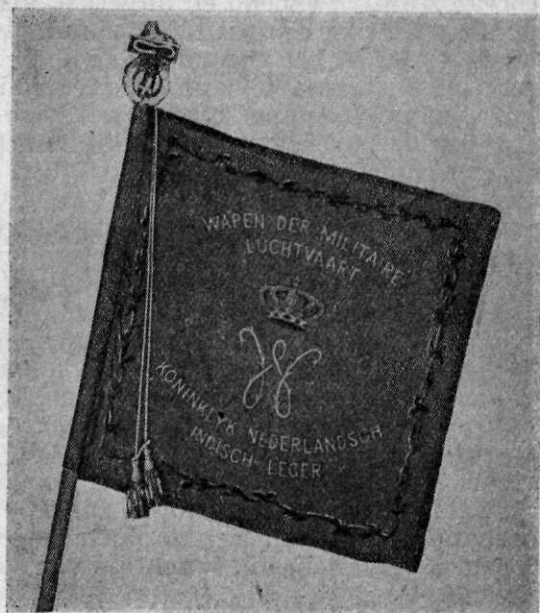
De inmiddels ingetreden economische depressie, tengevolge waarvan drastisch op 's Lands uitgaven diende te worden bezuinigd, heeft echter de opbouw van het leger nadelig beïnvloed.

Besloten werd tot:

- a. een versterking van de defensie in de Buitengewesten door een uitbreiding van het luchtwapen, aanleggen van vliegvelden aldaar en voorts een zo krachtig mogelijke verdediging van de belangrijke punten Balikpapan en Tarakan en uitbreiding van die punten tot Samarinda en Ambon.
 - b. een versteviging van de bestaande legerorganisatie, de aanvulling van de leemten daarin en gebruikmaking van de mogelijkheden, welke de voortschrijdende techniek biedt.
- De maatregelen op organisatorisch gebied omvatten onder meer:
- a. verhoging van de gevechtskracht van de Luchtvaart-Afdeling door aanschaffing van moderne bommenwerpers met grote actie-radius;
 - b. betere bescherming van enkele gebiedsdelen buiten Java;
 - c. uitbreiding van het instituut van buiten het leger staande korpsen, o.m. door oprichting van een korps Prajoda op Bali;
 - d. uitbreiding der organisatie op en buiten Java van reserve korpsen van oud-militairen;
 - e. uitbreiding van de luchtafweermiddelen;
 - f. aanschaffing van vechtwagens, voorlopig van één proef-afdeling.

Het personeelvraagstuk werd opgelost door het instellen van verschillende soorten dienstverband.

Voor non-combattante functiën, zoals chauffeurs en paardengeleiders, werd bij de bestaande hulpcorpsen t.w. de Barisans op Madoera, het Legioen van Mangkoe Negoro, in een later stadium eveneens het

legioen van de Pakoe Alam en de Prajoda's op Bali, een kort verband ingevoerd bestaande uit een eerste oefening van $\pm 1\frac{1}{2}$ jaar en een reserveplicht van 16 jaar, waarin een aantal herhalingsoefeningen moesten worden doorlopen.

Voor de combattante functies werd een kort verband ingevoerd, bestaande uit een eerste oefening van drie jaar, gevolgd door een reserveplicht van 12 jaar, waarin eveneens een aantal herhalingsoefeningen vielen.

Het komt er dus op neer, dat rekening houdende met de politieke en financiële begrenzing, een militiestelsel op vrijwillige basis was ingevoerd. Het zal duidelijk zijn, dat bij een gebeurlijke mobilisatie een gemobiliseerd onderdeel een eigenaardig beeld zou vertonen. Het personeel toch zou bestaan uit Europese en Inheemse beroepsmilitairen, Europese militie, kort-verband legerpersoneel, kort-verband Inheemse hulpkorpsen. Begrijpelijk is het dan, dat het brengen van eenheid en het aankweken van kameraadschap in een onderdeel samengesteld als boven aangegeven, wel zeer hoge eisen aan de daarbij ingedeelde officieren en kader stelde.

In deze overgangperiode heerste zeer veel onrust in de troep, zo moesten door de invoering van nieuwe wapens bestaande onderdelen worden omgezet in nieuw te vormen onderdelen, zoals bijv. tirailleur compagnieën in mitrailleurcompagnieën of moesten er kernen worden gevormd, waaruit de nieuwe organisaties moesten worden opgebouwd.

Voortdurend moest personeel in opleiding of heropleiding worden genomen voor de nieuwe wapens (pantserafweer, luchtafweer, vechtwagens). Ook het materieelprobleem bracht grote moeilijkheden mede. De politieke spanningen toch namen meer en meer toe, de verschillende rijken waren sterk aan het bewapenen en het aantal wapenleveranciers

was beperkt. Vanzelfsprekend streefde de Legerleiding er bij de nieuwe bestellingen naar, deze zoveel mogelijk te doen aansluiten op de bestaande bewapening, teneinde zo enigszins mogelijk de eenheid in geschutsoort, kaliber en munitie te behouden. Er waren echter velen op de markt, die uiteraard ieder voor zich het beste trachtten te krijgen, in verband waarmede men vooral niet te hoge eisen moest stellen en liefst vooruit moest betalen op straffe van verlies op bestellingskans. Noodgedwongen moest derhalve de zo gewenste en nodige eenheid in bewapening worden losgelaten.

Voorts deed het gemis aan een oorlogsindustrie zich danig gevoelen. Met uitzondering van de artilleriemunitie en de vliegtuigbommen, welke grotendeels bij de Artillerie-inrichtingen werden aangemaakt, moest alles uit het buitenland komen.

Bij de Luchtvaart Afdeling werd met man en macht gewerkt om van deze afdeling een wapen te maken, dat er zijn mocht en straks zijn mannetje kón en zou staan.

Het personeelsvraagstuk was ook hier uitermate moeilijk. Voor vlieger, monteur en radiotelegrafist was een langdurige opleiding vereist en de aanwezige kern was slechts klein.

Voor wat betreft de vliegers bracht het instellen van het instituut van kort-verband-vlieger enige verlichting. Jongelui van 19-25 jaar werden in de gelegenheid gesteld te worden opgeleid tot officier- en onder-officiervlieger met kort-dienstverband al naar gelang zij in het bezit waren van einddiploma H.B.S. V of Mulo.

De materieelvoorziening van de Luchtvaart Afdeling stak gunstig af bij die van de overige onderdelen van het K.N.I.L.

In totaal werden 117 bommenwerpers afgeleverd, welke bommenwerpers waren bestemd om als uiterst snel verplaatsbaar slagwapen een mogelijke agressor bij schending van ons territorium op elk punt binnen onze Archipel aan te grijpen. De Luchtvaart Afdeling groeide tot een afzonderlijk wapen uit. Met ingang van 1 Januari 1940 werd deze afdeling tot het Wapen der Militaire Luchtvaart verheven.

Uit het hierboven gegeven overzicht moge zijn gebleken dat het oplossen van de personele en materiële vraagstukken met zeer grote moeilijkheden gepaard ging, welke moeilijkheden nog toenamen, toen in Mei 1940 tengevolge van de overmeestering van het Moederland, ons vele bronnen kwamen te ontvallen.

In Mei 1940 bedroeg de legersterkte:

a. Beroepsmilitairen:	1345 officieren
	37583 onderofficieren en manschappen
b. Reserve-officieren:	1783
c. Militieplichtigen:	13263 onderofficieren en manschappen
d. Landstormplichtigen:	17596 onderofficieren en manschappen
e. Inheemse korpsen:	74 officieren
	4501 onderofficieren en manschappen
In totaal:	3202 officieren
	72943 onderofficieren en manschappen

Oorlogsvoorbereiding na de val van Nederland.

De moeilijkheden, welke in Nederlands-Indië bij de materieelvoor-

ziening werden ondervonden namen nadat de Duitsers in September 1939 Polen waren binnengevallen in belangrijke mate toe. Europa viel hierdoor als wapenleverancier uit, zodat het K.N.I.L. in hoofdzaak verder op leveranties uit de Verenigde Staten was aangewezen. Teneinde niet geheel en al van het buitenland afhankelijk te zijn werd er naar gestreefd om de capaciteit van onze artillerie-inrichtingen te Bandoeng zoveel mogelijk op te voeren, welke pogingen met succes werden bekroond. Na de val van Nederland werden uiteraard ook de moeilijkheden op personeelsgebied vergroot. De uitzending van de voor de legeruitbreiding zo noodzakelijke Europese beroepsmilitairen, vooral technici werd hierdoor stop gezet. Er werd dan ook zeer veel van het incompleet zijnde officierskorps gevergd. Alle werkzaamheden werden echter met groot enthousiasme verricht, op het gebied van het verbeteren van de defensiemogelijkheden werden grote prestaties geleverd.

De in Europa opgedane ervaring t.a.v. het optreden van parachutisten en een 5e Colonne schiepen plotseling het probleem om op korte termijn de tot dat doel nodige bestrijdingskrachten te vormen. Er bleef geen andere weg open, dan een beroep te doen op het spontaan door de burgerij gevormde Comité voor Stads- en Landwachten. De beperkte oefengelegenheid en mogelijkheid om aan wapenen te komen zijn oorzaak geweest, dat de stads- en landwachten slechts gedeeltelijk bewapend en geoefend konden worden, vooral de landwachten welke op de cultuurondernemingen waren opgericht hadden van dat euvel te lijden.

Tenslotte werd, teneinde op korte termijn aan de nodige chauffeurs te komen, overgegaan tot de oprichting van een Vrijwillig Automobiel Korps (Vaubek), waarin Indonesische burgerchauffeurs zich bij mobilisatie verbonden te dienen en daartoe in vreedstijd een aantal dagen voor oefening opkwamen. Het behoeft niet te verbazen, dat op deze praktisch niet militair geschoolde, ongedisciplineerde lieden niet veel staat viel te maken; toen zij na het uitbreken van de vijandelijkheden aan luchtgevaar werden blootgesteld, hetgeen ten gevolge had, dat de legertreinen goeddeels werden geïmmobiliseerd.

Uit het vorenstaande moge wel zijn gebleken met welke grote moeilijkheden het legerbestuur in Nederlands Indië had te kampen en op welke wijze getracht werd deze op te lossen.

Dank zij de energieke leiding van de Legercommandant, de Luitenant-Generaal G. J. Berenschot, werden op velerlei gebied bevredigende resultaten geboekt. Groot was dan ook de ontsteltenis in het leger, toen het bericht van zijn plotselinge dood werd vernomen. Tengevolge van een vliegongeluk kwam deze hoogst bekwame Legercommandant op 13 October 1941 om het leven. Zijn heengaan had een verschuiving in de verschillende hogere rangen tengevolge, hetgeen uiteraard van nadelige invloed op de gang van de werkzaamheden is geweest.

De mobilisatie van het leger, welke werd gelast nadat onze Regering op 8 December 1941 het besluit had genomen om aan Japan de oorlog te verklaren, had dank zij de grondige voorbereidingen een vlot verloop. Op de verschillende plaatsen in de Buiten Gewesten, zoals Tarakan, Balikpapan, Ambon en Menado was de troep al sinds maanden op voet van oorlog, zodat de aldaar gelegerde detachementen slechts nog maar behoefden te worden aangevuld met de onder de wapenen groepen dienstplichtigen. Op Java had de mobilisatie echter veel meer om het lijf. Hier moest bovendien op grote schaal tot vordering van paarden en auto's

worden overgegaan, doch ook hier was binnen een week de troep op oorlogssterkte gebracht.

Voornamelijk tengevolge van de vele te verrichten wachtdiensten bleef weinig tijd over de gemobiliseerd eenheden te oefenen, hetgeen de later uit te voeren operaties nadelig heeft beïnvloed.

Vooraf een leger, dat op het punt stond meer en meer te worden gemotoriseerd, kan oefeningen waarbij voornamelijk aandacht aan het vervoer dient te worden besteed, moeilijk ontberen. Dit was oorzaak dat officieren en kader bij het uitbreken van de vijandelijkheden de nodige routine bij het oplossen van vraagstukken, welke zich bij gemotoriseerd vervoer voordoen, misten.

Verloop van de strijd in Nederlands Indië.

De verrassende aanvallen op Pearl Harbour en op Manilla, waren oorzaak, dat Japan een voorsprong van zeer grote betekenis in de strijd in het Verre Oosten had gekregen. De onmiddellijk hierop gevolgde aanvallen op Malakka waren duidelijk tekenen, dat wij niet lang buiten het oorlogsgeweld zouden blijven.

Ondanks de ter zee geleden verliezen wisten de Japanners hun landingen op Malakka's O.kust door te zetten, welke landingen door de Britse landstrijdkrachten niet konden worden belet. De Britse troepen op Malakka werden al spoedig gedwongen terrein prijs te geven; geleidelijk moest onder druk van de Japanse strijdkrachten langs de Westkust van Malakka worden teruggetrokken. Spoedig viel Penang in Japanse handen.

Gedurende de eerste maand van de oorlog vonden geen operatiën van betekenis tegen Nederlands-Indië plaats. Wel werden enkele plaatsen aan luchtbombardementen onderworpen, o.a. moest op 19 December 1941 Pontianak een zwaar bombardement verduren.

Onze luchtstrijdkrachten, waarvan een groot deel te Singapore was gestationneerd, boekten belangrijke successen op de ten Westen van Borneo waargenomen transportschepen; de vijand wist zich echter van de aanvang af een beslissend luchtoverwicht te verzekeren, zodat de landingen in Brits-Borneo ongestoord plaats konden vinden.

Na doorschrijding van dit gebied rukten de Japanse troepen ongeveer midden Januari 1942 West-Borneo binnen. Onze zwakke strijdkrachten in dit gebied waren niet bij machte om de opmars van de overmachtige vijand te stuiten, ook de door onze troepen ingezette guerilla-actie had, voornamelijk tengevolge van de weinige medewerking, welke van de zijde van de bevolking werd ondervonden, weinig succes.

Het ligt niet in de bedoeling om in dit overzicht de in de Indische Archipel gevoerde strijd nauwkeurig te beschrijven. In het in bewerking zijnde werk „Nederlands-Indië contra Japan” zullen de verrichtingen van het leger aan een volledige beschouwing worden onderworpen, daarom zal met een korte opsomming van de voornaamste wapenfeiten worden volstaan.

In de eerste plaats moge worden genoemd de heldhaftige verdediging van Tarakan, waar het reeds vroeger genoemde VIIe Bataljon onder aanvoering van de toenmalige Luitenant-Kolonel S. de Waal, de opmars van de overmachtige vijand zolang wist te vertragen, dat de vernietiging van de belangrijke oliebronnen op dat eiland kon plaats hebben. Ook de overige op Borneo aanwezige olievelden, zomede de belangrijke olie-

haven Balikpapan, vielen de Japanners niet onvernield in handen. Deze belangrijke oliebronnen moest de vijand bij zijn verdere opmars ontberen, hetgeen uiteindelijk aan zijn nederlaag heeft medegewerkt. Achtereenvolgens wist de vijand zich van Celebes, Ambon, Timor en Bali meester te maken. Het sluiten van de ring om Java werd voltooid door de val van Singapore op 15 Februari 1942, waarop kort daarna volgde de bezetting van Z. Sumatra.

Het geallieerde plan om ten behoeve van het coördineren van de krijgsverrichtingen in Burma, Malakka, Nederlands-Indië en de Philipijnen een eenhoofdig commando te stellen, kwam ten gevolge van deze snelle Japanse opmars niet tot uitvoering.

De met het oog op dit plan sinds begin Januari 1942 op Java vertoevende Britse Generaal Wavell zag zich genoodzaakt om na de val van Singapore zijn commando naar Burma te verplaatsen, zodat bij de verdediging van ons hoofdeiland niet meer op steun van geallieerde troepen mocht worden gerekend.

In verband met deze omstandigheid besloot de Legercommandant, de Luitenant-Generaal H. ter Poorten, die zich in een allesbehalve benedenswaardige positie bevond, om de hem voor de verdediging van een gebied, ter grootte van 13 maal Nederland, ter beschikking staande troepen t.w. 4 Regimenten Infanterie met hulpwapens, zoveel mogelijk te concentreren in West Java, waar de regeringszetel was gevestigd en waar de voornaamste magazijnen van het leger werden aangetroffen. Ten behoeve van de verdediging van de vlootbasis Soerabaja, gelegen in O. Java diende echter 1 Regiment Infanterie te worden achtergelaten.

Nadat de voornaamste strijdkrachten van onze Koninklijke Marine in de nacht van 27 op 28 Februari 1942 in de Java Zee roemrijk ten onder waren gegaan, had de vijand bij de landing op Java, welke op drie ver uit elkander gelegen plaatsen in de nacht van 28 Februari op 1 Maart 1942 werd uitgevoerd, volkomen vrij spel. Een luchtmacht om deze landingen te bestrijden had de Legercommandant niet meer tot zijn beschikking, deze was tengevolge van de op Malakka en in de Buitengewesten gevoerde strijd zodanig verzwakt, dat zij bij de acties op Java geen rol van betekenis meer heeft kunnen spelen.

Dat zij deze strijd met ere heeft gevoerd moge blijken uit het feit, dat haar vaandel met de Militaire Willemsorde werd gedecoreerd.

De vijand, ter sterkte van ongeveer 8 Divisiën, ving onmiddellijk na de geslaagde landingen met zijn opmars aan en wist zich van een van onze belangrijkste vliegvelden meester te maken. Pogingen onzerzijds om dit vliegveld te heroveren mislukten, waardoor in feite het lot van West Java bezegeld was.

Ook in Midden en Oost-Java hadden de onzen een echec geleden; de troepen waren tengevolge van de vele verplaatsingen en het gemis aan behoorlijke nachtrust volkomen uitgeput, zodat op 8 Maart 1942 tot capitulatie moest worden besloten.

De strijd werd echter op Sumatra onder leiding van de Generaal-Majoor R. T. Overakker tot 28 Maart 1942 voortgezet, waarna ook aldaar tot het strekken van de wapens werd overgegaan.

Laatstgenoemde datum dient te worden aangemerkt als de datum, waarop aan het bieden van georganiseerde weerstand een einde kwam, in enkele gebieden in de Archipel (N. Celebes, Timor en Nw. Guinea) werd de strijd door guerillatroepen echter voortgezet.

Ongeveer drie maanden heeft de worsteling om het bezit van Nederlands Indië geduurd. Van meet af aan was deze strijd, gelet op de sterkteverhoudingen en vooral met het oog op onze zeer zwakke luchtmacht, een hopeloze onderneming. Van het uithoudingsvermogen van onze troepen, moreel en fysiek, is zowel in de gevechten als bij de terugtrekkende bewegingen, nodig om aan een wisse vernietiging door omvatting te voorkomen, het uiterste gevegd.

De door onze weermacht geboden weerstand heeft tot resultaat gehad, dat de vijand zich genoodzaakt voelde om luchtmacht en transportschepen in aanzienlijke mate ter bereiking van het door hun gestelde doel in te zetten. Hierdoor was een belangrijk deel van zijn strijdkrachten gedurende enige maanden niet voor de actie tegen Australië beschikbaar.

Toen uiteindelijk tot die actie werd besloten, bleek deze tengevolge van de in de Nederlands-Indische Archipel ondervonden weerstand te laat te zijn begonnen; de geallieerde versterkingen hadden inmiddels in voldoende getale Australië en de omringende zeeën weten te bereiken.

Herrijzenis van het K.N.I.L. na de Japanse capitulatie.

Slechts enkele onderdelen van het K.N.I.L. vnl. kleine detachementen gelegerd in het Oostelijk gedeelte van de Indische Archipel, hebben zich aan de greep van de Japanse overweldigers weten te onttrekken en naar Australië kunnen uitwijken. Hierbij voegden zich eind 1942 de guerillastrijders van het K.N.I.L., die onder Commando van de toenmalige Luitenant-Kolonel N. L. W. van Straten in samenwerking met de restanten van een Australisch Bataljon, in Portugees Timor hadden geageerd.

In de loop der jaren werden de in Australië aanwezige troepen uitgebreid met kleine groepen van op Nieuw Guinea, de Bismarck-Archipel en andere eilanden in de Pacific bevrijde Nederlands-Indische krijgsgevangenen, met uit Nederland en Suriname uitgezonden O.V.W.-ers en met personeel van de Brigade „Prinses Irene”.

Medio 1944 werd in Australië in het Victory Camp N.I.W. opgericht het Ie Bataljon K.N.I.L.

Hiermede was de eerste grote eenheid van het nieuwe K.N.I.L. gevormd, bestaande uit de Rechter Helft, waaruit later het „Technische Bataljon” is gevormd en de Linker Helft, t.w. het „Strijdend Gedeelte”. Dit „Strijdend Gedeelte” werd op 15 November 1944 omgedoopt tot Ie Bataljon Infanterie en na de „Jungle Warfare School” te hebben doorlopen, in de strijd gebracht.

Onderdelen van dit bataljon hebben aan de volgende krijgsverrichtingen deelgenomen:

9 Januari 1945: Landing op Biak, gevolgd door een landing op Morotai.

1 Mei 1945: Landing op Tarakan.

1 Juli 1945 Landing nabij Balikpapan; op 4 October 1945 komt dit bataljon te Batavia aan en wordt in samenwerking met het op 4 October '45 gevormde IIe Bataljon (voornamelijk bestaande uit te Balikpapan bevrijde krijgsgevangenen) bestemd om de omgeving van Batavia veilig te stellen, van welke taak beide bataljons zich op een meesterlijke wijze hebben gekweten.

Ook uit de te Singapore en in Thailand vrijgekomen krijgsgevangenen werden gedurende de laatste maanden van 1945 en het eerste half

jaar van 1946 bataljons infanterie, batterijen artillerie en geniecompagnieën gevormd, welke in samenwerking met de inmiddels uit Nederland gezonden O.V.W. bataljons orde en vrede brachten, zowel in een groot gedeelte van Java als in de omgeving van de voornaamste havenplaatsen in de Buiten-Gewesten.

De fysieke toestand van officieren, onderofficieren en manschappen in aanmerking genomen mag hier zeker van het leveren van top-prestaties worden gesproken.

Het nieuwe K.N.I.L. is gelouderd door de in 1942 geleden nederlaag weer te voorschijn getreden en heeft getoond in het voeren van de zg. „Kleine Oorlog” een vechtinstrument van grote waarde te zijn, dank zij de enimete leiding van Generaal S. H. Spoor, die als aanvoerder onschatbare diensten aan ons Koninkrijk heeft bewezen.

Deze te vroeg ontslapen Opperofficier heeft van een nauwelijks georganiseerde en door verblijf in de kampen ook weinig gedisciplineerde troep een uitstekend vechtopparaat weten te maken, de resultaten welke door de K.N.I.L.-eenheden, al dan niet opgenomen in K.L. verband, gedurende de politionele acties werden behaald, zijn daarvan een tastbaar bewijs.

Wij zijn thans gekomen aan het slot van ons overzicht van de geschiedenis van het Koninklijk Nederlands Indisch Leger.

Ingevolge de overeenkomst aangegaan bij de Ronde Tafel Conferentie te 's-Gravenhage heeft dat Leger opgehouden te bestaan. Officieren, kader en manschappen zijn overgegaan naar de Koninklijke Landmacht, naar het Leger van de Republiek Indonesië Serikat dan wel gepensionneerd.

Mogen wij besluiten met het brengen van een eresaluut aan hen, die hun bloed en hun beste krachten voor de Nederlandse zaak hebben veil gehad.

NAAMLIJST

*van de opvolgende Commandanten van het
Koninklijk Nederlands-Indisch Leger.*

N.B. De () geplaatste data in de beide laatste rubrieken geven aan die van aanvaarding en nederlegging van het Commando.

Naam	Rang en titel	Datum van het besluit van	
		benoeming	ontslag
Anthing, C. H. W.	Gen.-Maj. (1815 Luit.-Gen.) Ct. der troepen van staat in O.-I.	21 April 1815	23 Jan. 1819
Baron van der Capellen, G. A. G. P.	Gouv.-Generaal. Tijdelijk het onmiddellijk opper- bevel der troepen op zich genomen.	23 Jan. 1819	5 Mei 1819
de Kock, H. M.	Gen.-Maj. (1821 Lt.-Gen.). Voorlopig Ct. van 's Ko- ningstroepen in Indië. Ct. effectief der troepen in O.-I.	5 Mei 1819 m.i.v. 6 Mei 1819 3 Nov. 1819	31 Dec. 1825
van Geen, J.	Gen.-Maj. (1826 Lt.-Gen.). Provisieel belast met het bevel over 's Ko- ningsleger in N.-I.	31 Dec. 1825	24 Juni 1828

Naam	Rang en titel	Datum van het besluit van	
		benoeming	ontslag
de Kock, H. M.	Lt.-Gen. Weder belast met het rechtstreeks Co. over de troepen in O.-I.	24 Juni 1828	11 Sept. 1828
Bischoff, B.	Gen.-Maj. Benoemd Ct. van het gehele Leger in N.-I.	11 Sept. 1828	overleden 7 Juli 1829
de Kock, H. M.	Lt.-Gen. Ct. der troepen in O.-I.	7 Juli 1829	26 Mei 1830
van den Bosch, J.	Gouv.-Gen. Het Kommandement der troepen in 't algemeen aan zich zelf voorbehouden.	26 Mei 1830	2 Nov. 1831
de Stuers, H. J.	Gen.-Maj. Ct. der troepen in O.-I.	16 Nov. 1830 (2 Nov. 1831)	20 Mrt. 1835 (26 Mrt. 1835)
Cochius, F. D.	Gen.-Maj. (1843 Lt.-Gen.). Voorlopig Ct. van het leger in O.-I. Definitief Ct. van het leger.	20 Maart 1835 (26 Maart 1835) 25 Sept. 1835	28 Oct. 1847 m.i.v. 1 Jan. 1848
Jhr. van der Wijck, C.	Gen.-Maj. Voorlopig Ct. van het Indische leger.	17 Dec. 1847 m.i.v. 1 Jan. 1848	2 Feb. 1849 m.i.v. 20 Feb. 1849
Michiels, A. V.	Gen.-Maj. tit. Tijdelijk Wd. Ct. van het Ind.-leger.	19 Feb. 1849 m.i.v. 20 Feb. 1849	14 Apr. 1849
Hertog van Saxe Weimar-Eisenach, K. B.	Lt.-Gen. (1849 Gen. der inf.) Ct. van Z.M. leger in O.-I.	6 Dec. 1848 (14 Apr. 1849)	4 Dec. 1851 (30 Dec. 1851)
Bakker, G.	Gen.-Maj. Tijdelijk Ct. van het Ind. leger.	15 Dec. 1851 (30 Dec. 1851)	21 Feb. 1854
Jhr. Ridder de Stuers, F. V. A.	Lt.-Gen. Ct. v. h. N.O.I. leger.	5 Oct. 1853 (21 Feb. 1854)	9 Juni 1858 m.i.v. 1 Oct. 1858
van Swieten, J.	Lt.-Gen. Ct. v. h. N.O.I. leger.	9 Juni 1858 m.i.v. 1 Oct. 1858 (6 Oct. 1858)	4 Mrt. 1862 m.i.v. 1 Juli 1862 (13 Aug. 1862)
Schimpf, C. P.	Lt.-Gen. Ct. v. h. leger in N.-I.	5 Juni 1862 (18 Dec. 1862)	30 Jan. 1865 m.i.v. 20 Apr. 1865
Andresen, A. J.	Lt.-Gen. Ct. v. h. leger in N.-I.	18 Feb. 1865 m.i.v.	
	Ct. v. h. leger en chef v. h. D.v.O. in N.-I.	20 Apr. 1865 22 Dec. 1866 m.i.v. 1 Jan. 1867	9 Jan. 1869 m.i.v. ... Apr. 1869
Kroesen, W. E.	Lt.-Gen. Ct. v. h. leger en Chef v. h. D.v.O. in N.-I.	20 Feb. 1869 (17 Juli 1869)	1 Jan. 1873 m.i.v. 5 Apr. 1873
Whitton, N. H. W. S.	idem idem	1 Jan. 1873 m.i.v.	11 Apr. 1875 m.i.v.
de Neve, G. P.	idem idem	5 Apr. 1873 11 Apr. 1875 m.i.v.	19 Apr. 1875 2 Mrt. 1879 m.i.v.
Boumeester, H. G.	idem idem	19 Apr. 1875 2 Maart 1879 m.i.v.	15 Apr. 1879 8 Mei 1883 m.i.v.
Pfeiffer, K. L.	idem idem	15 Apr. 1879 8 Mei 1883 m.i.v.	2 Juni 1883 3 Mei 1887 m.i.v.
		2 Juni 1883	13 Juli 1887

Naam	Rang en titel	Datum van het besluit van	
		benoeming	ontslag
Haga, A.	Lt.-Gen. Ct. v. h. leger en Chef v. h. D.v.O. in N.-I.	3 Mei 1887	14 Mei 1889
		m.i.v.	m.i.v.
van Zijl de Jong, T. J. A.	idem idem	13 Juli 1887	13 Juli 1889
		14 Mei 1889	22 Feb. 1893
Geij van Pittius, A. R. W.	idem idem	m.i.v.	m.i.v.
		13 Juli 1889	4 Apr. 1893
Vetter, J. A.	idem idem	22 Feb. 1893	26 Apr. 1895
		m.i.v.	m.i.v.
Swart, L.	idem idem	4 Apr. 1893	2 Mei 1895
		19 Juni 1895 (22 Oct. 1895)	17 Juni 1897 m.i.v.
de Bruijn, H. C. P.	idem idem	3 Sep. 1897	3 Sep. 1897
		11 Sep. 1900	1 Aug. 1900 m.i.v.
Jhr. van der Wijck, J. C.	Gen.-Maj. id. (tijd.)	2 Oct. 1900	2 Oct. 1900
		12 Feb. 1903	9 Feb. 1903 overleden
Boetje, W.	Lt.-Gen. idem	m.i.v.	16 Mei 1903
		10 Feb. 1903	
Jhr. van der Wijck, J. C.	idem idem	27 Mrt. 1903 (16 Mei 1903)	25 Feb. 1905 m.i.v.
		6 Apr. 1905	5 Mei 1905
Rost van Tonning- gen, M. B.	idem idem	m.i.v.	26 Mrt. 1907 m.i.v.
		31 Mei 1905	3 Juli 1907
van der Willigen, P. C.	idem idem	10 Apr. 1907	29 Mei 1909 m.i.v.
		2 Juli 1907	14 Juli 1909
van Daalen, G. C. E.	idem. idem. (Tijdelijk)	2 Juni 1909	13 Juni 1910 overleden
		m.i.v.	
Michielsens, J. P.	idem. idem. (Definitief) idem idem	14 Juli 1909	20 Jan. 1914 m.i.v.
		14 Juni 1910	2 Apr. 1914
Kronouer, H. C.	idem. idem. (Tijdelijk)	13 Juni 1910	14 Feb. 1916 overleden
		10 Feb. 1914	
de Greve, W. R.	idem idem	m.i.v.	31 Mei 1916
		2 Apr. 1914	
van Rietschoten, C. H.	idem idem	16 Feb. 1916	20 Feb. 1918 m.i.v.
		m.i.v.	
Dijkstra, G. K.	Lt.-Gen. Ct. v. h. leger en Hoofd v. h. D.v.O. in N.-I.	12 Mei 1916	2 Mei 1918
		31 Mei 1916	28 Aug. 1920 m.i.v.
Kroesen, F. J.	idem idem	20 Feb. 1918	2 Sep. 1920
		m.i.v.	
Gerth van Wijk, K. F. E.	idem idem	2 Mei 1918	15 Mei 1922 m.i.v.
		6 Aug. 1920	
		2 Sep. 1920	2 Sep. 1922
		6 Juni 1922	9 Sep. 1924 m.i.v.
		m.i.v.	
		2 Sep. 1922	2 Dec. 1924
		9 Sep. 1924	11 Oct. 1926 m.i.v.
		m.i.v.	
		2 Dec. 1924	2 Nov. 1926 (1 Sep. 1926)

Naam	Rang en titel	Datum van het besluit van	
		benoeming	ontslag
Blits, W. A.	Gen.-Maj. idem. (Tijdelijk)	16 Aug. 1926	29 Juli 1926
		m.i.v. 1 Sep. 1926	juncto 28 Sep. 1926 m.i.v.
La Lau, H. L.	Lt.-Gen. Ct. v. h. leger en Hoofd v. h. D.v.O. in N.-I.	23 Oct. 1926	2 Nov. 1926
		m.i.v. 2 Nov. 1926	11 Mei 1929 m.i.v.
Cramer, H. A.	idem idem	11 Mei 1929	2 Oct. 1929
		m.i.v. 2 Oct. 1929	23 Sep. 1932 m.i.v.
Koster, J. C.	idem idem	23 Sep. 1932	23 Nov. 1932
		m.i.v. 23 Nov. 1932	19 Juni 1935 m.i.v.
Boerstra, M.	idem idem	19 Juni 1935	30 Juli 1935
		m.i.v. 19 Juni 1935	11 Mrt. 1939 m.i.v.
Berenschot, G. J.	idem idem	30 Juli 1935	26 Juli 1939
		11 Maart 1939	13 Oct. 1941 overleden
ter Poorten, H. van Oyen, L. H.	idem idem idem idem	26 Juli 1939	
		23 Oct. 1941	28 Feb. 1946
Spoor, S. H.	idem. idem (Tijdelijk) idem. idem. (Definitief) Generaal. idem	7 Oct. 1943	
		m.i.v. 29 Oct. 1943	31 Jan. 1946
		aankomst in Australië = 19 Jan. 1946	
		2 Sep. 1946	25 Mei 1949
Buurman van Vreedem, D. C.	Gen.-Maj. idem. (Tijdelijk) Lt.-Gen. Ct. v. h. Leger en Hoofd v. h. D.v.O. in In- donesië. Commandant Nederlandse Legerstrijdkrachten in In- donesië.	23 Mei 1949	28 Jan. 1950
		Besluit H.V.K. 25 Mei 1949	gerekend van 27 Dec. 1949
		8 Juni 1949	als Ct. v. h. Leger en Hd. v. h. D.v.O. in Indonesië.

(Met instemming van Commandant Nederlandse Legerstrijdkrachten in Indonesië bewerkt door C. van den Hoogenband, Kolonel K.N.I.L. b.d.).

Bureau Indische Krijgsgeschiedenis

De Krijgsgeschiedkundige Sectie van de Generale Staf te Bandung is per 26 Juli 1950 opgeheven. De Sectie zal echter tijdelijk blijven voortbestaan als onderdeel van de Sectie Krijgsgeschiedenis van de Generale Staf te 's Gravenhage als Bureau Indische Krijgsgeschiedenis.

Dit bureau staat thans onder leiding van de Kolonel v/h K.N.I.L. b.d. C. van den Hoogenband en zal de verdere verzorging van het Stafwerk: „Nederlands Indië contra Japan” op zich nemen.

Voor zover zulks nog niet in Indonesië is geschied, zal het 1e Deel van dit Stafwerk aan degenen, die daarop hebben ingetekend, door de zorg van het Bureau Indische Krijgsgeschiedenis worden toe-

gezonden.

Ook het tweede deel van het Stafwerk is intussen in Indonesië gereed gekomen; de gehele oplage zal in Nederland worden gedistribueerd.

De kosten in Ned. courant zullen alsnog worden bekend gesteld.

Door de opheffing van het K.N.I.L. en het vertrek van vele K.L.-onderdelen naar Nederland zijn de adressen van vele antekenaren niet meer bekend.

Aan belanghebbenden wordt verzocht spoedig opgaaft te willen doen van hun nieuw adres aan de Sectie Krijgsgeschiedenis van het Hoofdkwartier van de Generale Staf, Bureau Indische Krijgsgeschiedenis, Kanaalweg 2, te Scheveningen.